

ความรู้ทั่วไป

กุศโลบาย ความเชื่อ และข้อเท็จจริง



หลายคนอาจเคยได้ยินคำกล่าวตักเตือนที่มักเป็นเรื่องต้องห้าม ด้วยเหตุผลที่น่าฉงนจากคนเฒ่าคนแก่มาตั้งแต่เด็กๆ โดยสิ่งที่ห้ามมักมีเหตุผลเกี่ยวกับ สิ่งที่ไม่มองเห็น วิญญาณ และความตาย แต่เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการใช้เหตุผล มีอิทธิพลกับคนรุ่นใหม่มากขึ้น ทำให้คนรุ่นใหม่ ละเลยคำสอนของคนเฒ่าคนแก่ และมองว่าเป็นสิ่งที่งมงาย โดยหารู้ไม่ว่า คำกล่าวตักเตือนเหล่านั้น เป็น "กุศโลบาย"

จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ คำว่า "กุศโลบาย" อ่านว่า กุศ-ละ-โล-บาย หรือ กุ-ละ-โล-บาย ซึ่งเป็นคำสนธิ จากคำว่า "กุศล และ อุบาย" ซึ่งแปลว่า อุบายอันแยบคาย คือ การใช้อุบายต่างๆ อย่างเข้าที่ เพื่อทำให้มีสิ่งดีๆ เกิดขึ้น

จากข้างต้น จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้รวบรวมข้อมูล มีความสนใจ และ ค้นหาเหตุผลของของกุศโลบายต่างๆ ที่คนเฒ่าคนแก่สอนลูกหลานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อย

เนื้อหา

1. “ห้ามขานรับเวลาได้ยินเสียงใครเรียกตอนกลางคืน”

ความเชื่อ - ภูติผีวิญญาณจะมาเอาตัวไป

ข้อเท็จจริง - เวลากลางคืนนั้นเป็นเวลาของคนไทยนอนหลับกันแล้ว ไม่ค่อยจะมีใครออกมาทำอะไรนอกบ้านตอนกลางคืนนัก เพราะพวกที่ทำอะไรยามวิกาลมักจะเป็นพวกโจร หรือคนร้ายซะส่วนใหญ่ คนโบราณก็เลยออกอุบายห้ามไม่ให้ขานรับเสียงใครเรียกตอนกลางคืน เพราะจะทำให้คนร้ายรู้ตัว และทำร้ายผู้ที่ขานรับเสียงเรียกได้

2. “ห้ามนอนตอนพลบค่ำ”

ความเชื่อ - วิญญาณจะออกจากร่าง

ข้อเท็จจริง - เวลาพลบค่ำเป็นเวลาที่คนในบ้านที่ออกไปทำงานนอกบ้านมาทั้งวัน จะกลับเข้ามาบ้านแล้วก็กินข้าวเย็นก่อนจะนอนหลับ เป็นเวลาครอบครัว โดยเวลาพลบค่ำเลยถือเป็นเวลาที่ต้องช่วยกันเตรียมอาหารเย็น ใครนอนเวลานี้ถือว่าไม่เหมาะสมไม่ควรอย่างยิ่ง เพราะกินแรงคนอื่นนั่นเอง

3. “ห้ามคนท้องไปงานศพ”

ความเชื่อ - วิญญาณคนตายจะมาเกิดแทนลูก

ข้อเท็จจริง - เนื่องจากสมัยก่อนไม่มีเมรุเผาศพ คนไทยจะเผาศพกันบนกองฟืน ซึ่งพอเผาไปแล้วศพจะงอขึ้นมาเนื่องจากกัลมเนื้อโดนไฟไหม้ และแน่นอนว่าจะเป็นภาพที่น่ากลัวแก่ผู้พบเห็น โดยเฉพาะกับคนท้อง ถ้าหากเห็นภาพเหล่านั้นก็อาจจะไปกระทบกระเทือนจิตใจ จนอาจจะเป็นอันตรายกับลูกในท้องได้ คนโบราณก็เลยออกอุบายเพื่อให้คนท้องหลีกเลี่ยงจากความเศร้า ความเครียด และความไม่สบายใจ

4. “ห้ามตัดเล็บตอนกลางคืน”

ความเชื่อ - วิญญาณบรรพบุรุษจะอยู่ไม่สุข

ข้อเท็จจริง - สมัยก่อนไม่มีกรรไกรตัดเล็บเหมือนทุกวันนี้ คนโบราณจะใช้มีดเจียนหมากหรือมีดเล็กๆตัดเล็บ ซึ่งก็ตัดได้ยากลำบากอยู่แล้ว ยิ่งพอตกลางคืนมีแค่แสงเทียนสลัวๆ เท่านั้น ไม่มีไฟฟ้าสว่างเหมือนทุกวันนี้ การใช้มีดเจียนหมากตัดเล็บตัวเองในที่มืดนั้น ก็อาจจะทำให้พลาดเฉือนเนื้อตัวเองไปได้นั่นเอง

5. “ห้ามผิวกปากตอนกลางคืน”

ความเชื่อ - เป็นการเรียกผี

ข้อเท็จจริง - อาจสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่นได้

6. "ห้ามตากผ้าข้ามคืน"

ความเชื่อ - กระจกจะใช้ผ้าเช็ดปาก

ข้อเท็จจริง - การตากผ้าข้ามคืน จะทำให้ผ้าชำรุดได้ หากคืนนั้น มีน้ำค้าง มีฝนตก หรือ สัตว์มีพิษอาจจะหลบซ่อนในผ้า เหล่านั้นได้และจะเป็นอันตรายต่อผู้สวมใส่

7. "การก้าวข้ามบันได ให้ก้าวทีละขั้น อย่าก้าวขึ้นทีละหลายๆ ขั้น"

ความเชื่อ - ทำมาหากินไม่ได้

ข้อเท็จจริง - เป็นอันตราย เนื่องจากการก้าวขึ้นทีละหลายๆขั้น อาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

8. "อย่าหันหัวเตียงไปทางตะวันตก "

ความเชื่อ - ทิศของคนตาย

ข้อเท็จจริง - เมื่อก่อน ไม่มีไฟฟ้า ไม่มีทีวีให้ดูละคร พอมืดก็เข้านอน แล้วผนังด้านทิศตะวันตก ที่รับแสงแดดมาตลอดบ่าย พอค่ำมืด ก็จะเริ่มคลายความร้อนที่สะสมมาตลอดบ่ายออกมา ถ้าหันหัวนอนไปทางผนังด้านนั้น ก็จะปวดหัวและนอนไม่สบาย ส่งผลต่อสุขภาพในระยะยาวได้

9. "อย่าเหยียบหนังสือ"

ความเชื่อ - การเหยียบหนังสือจะทำให้เราอ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง และสอบตก

ข้อเท็จจริง - ด้วยความที่บทเรียนในสมัยก่อนจะถูกบันทึกไว้ในคัมภีร์โบราณ โดยมีพระเป็นผู้ถ่ายทอด เนื้อหาส่วนใหญ่ๆนั้น เกี่ยวพันกับความเชื่อทางศาสนา และคัมภีร์โบราณนั้นมีความเปราะบางสูงกว่าที่เราคิด ไม่เหนียวเหมือนเนื้อกระดาษในปัจจุบัน การเหยียบลงไปครั้งเดียวอาจทำให้แตกหักเสียหายได้ โดยที่ไม่สามารถไปหาซื้ออันใหม่ได้ ต้องนั่งคัดลอกกันใหม่ ทั้งเล่ม..

และในสมัยต่อมา.....ด้วยการเรียนการสอนในระบบการศึกษาสมัยใหม่ ตำราเรียนนั้นมีราคาแพงมาก ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ การทำอะไรที่ดูแล้วไม่ทะนุถนอมหนังสือ ตำราเหล่านั้น จะไม่เป็นผลดีสำหรับผู้ที่ต้องใช้ศึกษาหาความรู้

10. "อย่าร้องเพลงขณะกินข้าว"

ความเชื่อ - ถ้าร้องเพลงขณะกินข้าวจะมีคู่ชีวิตสูงอายุ

ข้อเท็จจริง - อาจทำให้อาหารติดคอได้

11. "อย่าเล่นมิด หรือถือมิดวิ่งเล่นไปมา เดี่ยวผีจะผลัก"

ความเชื่อ - ในของมีคมมีวิญญาณสิงสถิตอยู่ และชอบเอาชีวิตคนไปสังเวย

ข้อเท็จจริง - อาจเกิดอุบัติเหตุถึงตายได้ถ้าล้มทับมีด แล้วทะลุถูกจุดสำคัญ

12. "อย่าหยามมือ รินขวดเครื่องดื่ม"

ความเชื่อ - เหมือนกรวดน้ำให้คนตาย ไม่เป็นมงคล

ข้อเท็จจริง - เครื่องดื่มอาจหก : การหยามมือ รินเครื่องดื่ม ทำให้ควบคุมมือและขวดได้ยาก โดยเฉพาะหากเป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์แล้ว หากเริ่มมีเมามา มือไม้จะอ่อนกว่าปกติ

13. "อย่ากวาดบ้านตอนกลางคืน"

ความเชื่อ - เป็นการกวาดเงินกวาดทองที่สะสมมาตั้งแต่ตอนเช้าออกไปหมด

ข้อเท็จจริง - บ้านสมัยก่อนมักเป็น บ้านไม้ยกพื้นสูง พื้นบ้านก็ปูด้วยไม้ ซึ่งอาจจะมีร่องระหว่างรอยต่อ แคมบ่า กว้างบ้าง ถ้ากวาดบ้านเวลากลางคืน เราอาจจะกวาดเอา ของชิ้นเล็กๆ ที่ตกอยู่ที่พื้น บ้าน ตกลงไปใต้ถุนบ้าน พร้อมกับ ฝุ่นและขยะ ซึ่งจะหาไม่เจอนั่นเอง

14. "ต้นไม้ใหญ่ล้มเอง อย่าเอามาทำเสาเรือน"

ความเชื่อ - ไม้ล้มเองเหมือนคนตายแล้ว หากนำมาทำเสาเรือนเป็นสิ่งอัปมงคล

ข้อเท็จจริง - ต้นไม้ที่ล้มเองนั้น ส่วนใหญ่จะยืนต้นตายมาก่อนหน้าเป็นเวลานานแล้ว อีกทั้งปลวก มอด อาจจะทำระบบรากจนไม่เหลือแก่นไม้ การเอามาทำเสาเรือน ทำให้ได้บ้านที่ไม่มั่นคง และยังเพิ่มโอกาสในการที่ปลวก มอด จะลามไปยัง เสาต้นอื่น ๆ หรือ ส่วนอื่น ๆ ของบ้านที่ทำจากไม้

15. "อย่ารื้อทำลายจอมปลวก"

ความเชื่อ - จอมปลวกเป็นสถานที่ที่มีเทวดาอารักษ์ใช้อยู่อาศัย หากไปรื้อทำลาย จะทำให้เทวดาอารักษ์โกรธเคือง และจะส่งผลให้เกิดเรื่องอัปมงคลกับผู้อยู่อาศัย

ข้อเท็จจริง - ปลวกเป็นสัตว์ที่สำคัญต่อระบบนิเวศน์เกี่ยวกับดิน ซึ่งคนไทยจำเป็นต้องพึ่งพาคุณภาพของดินเพราะเป็นสิ่งคัมภีร์ ปลูกจะกินเศษไม้ชิ้นเล็ก ๆ และใบไม้แห้ง แล้วย่อยออกมาเป็นมูลดิน จะเห็นได้ว่าปลวกนั้นมีหน้าที่เร่งระยะเวลาการย่อยสลายของซากพืชเพื่อกลับมาสร้างอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน การที่ปลวกกินเศษไม้ชิ้นเล็ก ๆ และใบไม้ที่ทับถมกันอยู่ที่หน้าดิน ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการเจริญเติบโตของกล้าไม้เล็ก ๆ อีกด้วย

บทส่งท้าย

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้หลายครอบครัว สอนบุตรหลานด้วยหลักเหตุผลมากกว่าการใช้กุศโลบาย ก็ถือเป็นเรื่องที่ดี และนับว่ามีประโยชน์ เนื่องจากจะช่วยเปิดโลกทัศน์ สร้างความเฉลียวฉลาด ให้กับเด็กในสังคมยุคใหม่

แต่ถึงกระนั้นก็นับว่า “กุศโลบาย” อันเป็นอุบายที่คนเฒ่าคนแก่ในอดีตได้ใช้สั่งสอนบุตรหลานนั้น ก็เป็นประโยชน์ และเปรียบเสมือนภูมิปัญญา ที่ใช้ได้ผลจริงและทำให้สังคมไทยสงบสุขจากอดีตตราบจนปัจจุบัน.



ที่มา

- 1) -. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก <http://dict.longdo.com/search/กุศโลบาย>
 - 2) *Korean for Grandfather.* (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก <http://grandparents.about.com/od/Grandparent-Names/g/Korean-Name-For-Grandfather.htm>
 - 3) Rafiq Dossani and Rachel M. Swanger. (ม.ป.ป.). *Aging in Asia: Can the 'Tigers' Continue to Roar?* เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก <http://www.rand.org/blog/2015/06/aging-in-asia-can-the-tigers-continue-to-roar.html>
 - 4) *กุศโลบาย ความเชื่อ* ข้อเท็จจริงกับเหตุผลที่น่าเป็นไปได้. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก http://nisit-zone.com/app/board/view.php?id_ques=77
 - 5) *กุศโลบาย---ความเชื่อ---ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์.* (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก <http://www.atriumtech.com/cgi-bin/hilightcgi?Home=/home/InterWeb2000&File=/home2/searchdata/Forums2/http/www.pantip.com/cafe/wahkor/topic/X5835509/X5835509.html>
 - 6) *ความเชื่อ!!! กุศโลบายจากอดีต??!* (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก <http://www.dekd.com/board/view/3096785/>
 - 7) *วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลต่อโลกอย่างไร.* (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2559 จาก <https://happypa.wikispaces.com/วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลต่อโลกอย่างไร>
-